

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Součkové a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce **G. J.**, zastoupeného advokátem JUDr. Jiřím Nohou se sídlem Senovážné nám. 24, Praha 1, proti žalovanému **Ministerstvu práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 3. 2004 č. j. 44/42608/9.10.2003, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 17. 9. 2004 č. j. 1 Cad 32/2004 - 29,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce podal včas kasační stížnost proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 17. 9. 2004 č. j. 1 Cad 32/2004-29, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 3. 2004 č. j. 44/42608/9.10.2003 a rozhodnuto o náhradě nákladů řízení.

Z napadeného rozsudku vyplývá, že žalobce se žalobou domáhal zrušení shora uvedeného rozhodnutí žalovaného a vrácení věci k dalšímu řízení. V žalobě uvedl, že rozhodnutím Úřadu práce v Novém Jičíně ze dne 5. 9. 2003 č. j. NJE-1115/2003-FZ mu byla podle ust. § 18 odst. 1 zákona č. 1/1991 Sb., o zaměstnanosti (dále jen „zákon č. 1/1991 Sb.“), uložena povinnost vrátit přijaté hmotné zabezpečení za dobu od 3. 10. 2002 do 6. 4. 2003 v celkové výši 34 429 Kč. Žalobce proti tomuto rozhodnutí podal odvolání, které bylo žalovaným zamítnuto a rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrzeno. Žalobce podal žalobu proto, že nijak nezamlčel postavení jednatele, neboť při podání žádosti o zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání uvedl, že měl obchodní firmu, ve které

je jednatelem, ale z důvodu konkursu činnost již nevykonává. Také nebyl upozorněn, že pokud je zapsán v obchodním rejstříku v postavení jednatele, může to mít nepříznivý vliv na vyplacení hmotného zabezpečení. Namítl, že samotným jmenováním jednatelem nevzniká pracovní nebo obdobný poměr s případnými nároky na hmotné dávky. Z právního hlediska má zápis nebo výmaz jednatele v obchodním rejstříku deklaratorní povahu, takže zápisem nebo výmazem právní účinky nenastávají. Žalobce přestal vykonávat funkci jednatele a veškerou související činnost okamžikem prohlášení konkursu, neboť jeho činnost byla zcela potlačena, žalobce „žádnou mocí“ nedisponoval, nebylo mu vyplaceno žádné finanční či věcné plnění. Žalovaný tak vycházel z okolností, které jsou v rozporu se skutečným stavem věci.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že žalobce byl na základě písemné žádosti o zprostředkování zaměstnání zařazen do evidence uchazečů o zaměstnání ode dne 3. 10. 2002. V žádosti uvedl jako poslední zaměstnání před zařazením do evidence pracovní zařazení „manažer“ v obchodní společnosti P., s. r. o., a doložil rozvázání pracovního poměru dohodou ke dni 10. 6. 2002. Žalobce současně podepsal čestné prohlášení, že není v pracovním nebo obdobném vztahu a převzal „Základní poučení o právech a povinnostech uchazeče o zaměstnání“. Žalobci bylo vypláceno hmotné zabezpečení od 3. 10. 2002 do 6. 4. 2003. Při kontrole pak bylo zjištěno, že žalobce je ode dne 12. 4. 2002 zapsán v obchodním rejstříku jako jednatel obchodní společnosti P., s. r. o., Praha. Žalobce pak doložil potvrzení správce konkursní podstaty, že usnesením Městského soudu v Praze ze dne 12. 7. 2002 č. j. 91 K 19/2002-32 byl na majetek této obchodní společnosti prohlášen konkurs. Správce konkursní podstaty též sdělil, že jednatel společnosti (žalobce) se nemůže této funkce zprostit, a to ani tehdy, pokud z ní odstoupí nebo se jí vzdá v posledních dvou měsících před podáním návrhu na prohlášení konkursu, nebo po podání tohoto návrhu, takže jeho funkce po dobu konkursního řízení trvá. Správní orgán I. stupně pak zahájil řízení o vrácení poskytnutého hmotného zabezpečení a vydal rozhodnutí o povinnosti žalobce toto hmotné zabezpečení vrátit. V odvolání proti tomuto rozhodnutí žalobce namítl, že uvedl úřadu práce všechny skutečnosti, které byly požadovány. Prohlášením konkursu na obchodní společnost P., s. r. o., byla jeho činnost zcela potlačena.

Žalovaný uvedl, že v tiskopise „Žádost o zprostředkování zaměstnání“ není „obdobný vztah“ blíže specifikován, avšak v tiskopise „Základní poučení o právech a povinnostech uchazeče o zaměstnání“, který žalobce současně převzal, je výslovně uvedeno, že za pracovní nebo obdobný vztah se mimo jiné považuje výkon funkce jednatele společnosti s ručením omezeným. Žalobci tedy muselo být známo, že jeho funkce jednatele obchodní společnosti je překážkou v zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání. Jelikož žalobce nemohl být zařazen do evidence uchazečů o zaměstnání, nemohl mu vzniknout nárok na poskytování hmotného zabezpečení. Žalobce při podání žádosti o zprostředkování zaměstnání ani v průběhu evidence u úřadu práce neuvedl, že je jednatelem obchodní společnosti. Tím, že zamlčel tuto funkci, zavinil žalobce, že mu neprávem bylo poskytováno hmotné zabezpečení. Z hlediska zákona č. 1/1991 Sb. není podstatné, zda byla funkce jednatele v rozhodném období skutečně vykonávána, nýbrž pouze to, že skutečně existovala.

Městský soud v Praze dovodil, že funkce jednatele společnosti s ručením omezeným je podle § 7 odst. 1 zákona č. 1/1991 Sb. vztahem obdobným vztahu pracovnímu. Dovodil dále, že rozhodným znakem pro posouzení předmětného vztahu není, zda jednatel byl za svoji činnost odměňován či nikoliv. Podmínkou pro zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání je samotná neexistence pracovního nebo obdobného vztahu, nikoli faktické nevykonávání činnosti v rámci tohoto vztahu. K evidenci dochází, pokud jsou splněny zákonem stanovené

formální podmínky a orgán prováděcí tuto evidenci není proto povinen zkoumat, zda je skutečně činnost vykonávána, přičemž prohlášením konkursu na majetek společnosti funkce jednatele nezaniká. Žalobce nesdělil Úřadu práce v Novém Jičíně skutečnost, že je jednatelem shora uvedené obchodní společnosti, takže zavinil, že mu bylo neoprávněně vypláceno hmotné zabezpečení. Jeho jednání naplnilo skutkovou podstatu ust. § 18 odst. 1 zákona č. 1/1991 Sb. a proto bylo rozhodnuto správně, byl-li žalobce uznán povinným hmotné zabezpečení ve výši 34 429 Kč vrátit na účet Úřadu práce v Novém Jičíně.

Žalobce v kasační stížnosti namítl nesprávné právní posouzení soudem v předcházejícím řízení [§ 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní – dále jen „s. ř. s.“]. Pokud žalobce byl jednatelem obchodní společnosti, šlo o formálně právní zápis v obchodním rejstříku, který vytvořil zásadní nesoulad mezi stavem skutečným a stavem zapsaným, neboť veškeré právní účinky z této funkce či jeho postavení pominuly. Pojem „obdobný poměr“ lze hodnotit jako určitou výrazovou kategorii, která však sama o sobě, bez spojení s dalšími potřebnými a souvisejícími podmínkami, nemůže vyvolávat následek. Takovýto výklad a postup soudu nemůže být brán jako aplikační pravidlo a všeobecný znak, jde o pouhé interpretační vodítko s přihlédnutím ke všem podstatným a rozhodujícím okolnostem dotčeného subjektu. V daném případě také nelze opomenout skutečnost, že výklad soudu se sice opírá o konkrétní právní normu, ale bez bližšího rozlišení a podmínek hypotézy a dispozice právní normy.

Městský soud v Praze se nevypořádal s námitkou žalobce, že smlouva mandátní je smlouvou ryze úplatnou, ale za konkrétní a realizované činnosti, což u žalobce nenastalo. Není ani zcela jasná otázka, jakou povahu měla listina Úřadu práce, na kterou žalobce uváděl požadované informace – zda tato listina byla rozhodující pro vydání následného rozhodnutí nebo měla sloužit k získání prvotních údajů a informací.

Samotné postavení jednatele, jeho povinnosti a zaměření jsou v českém právním řádu zakotveny, ale není tomu tak již v souvislosti „se vznikem nastalých skutečností“. Žalobce tento názor dokládá dvěma nálezy Ústavního soudu.

Žalobce pokládá výklad Městského soudu v Praze, podle něhož funkci jednatele společnosti s ručením omezeným je třeba pokládat za poměr obdobný pracovnímu vztahu, za výklad nedůvodně extenzivní. Žalobci není známo, zda předpokladem takového „určení“ je užití domněnky nebo fikce, která je v našem právním řádu velkou výjimkou.

Žalobce navrhl, aby napadený rozsudek Městského soudu v Praze byl zrušen a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti vyvracel její důvody a navrhl její zamítnutí.

Nejvyšší správní soud, vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.), posoudil věc takto:

V projednávané věci jde o posouzení právní otázky, zda funkci jednatele společnosti s ručením omezeným, a navíc za situace, kdy na majetek této obchodní společnosti byl prohlášen konkurs, je třeba posoudit jako vztah, který je obdobný vztahu pracovnímu (§ 7 odst. 1 zákona č. 1/1991 Sb.).

Podle judikatury Nejvyššího správního soudu funkce jednatele společnosti s ručením omezeným představuje ve smyslu § 7 odst. 1 zákona č. 1/1991 Sb. vztah obdobný vztahu pracovnímu. Takovou osobu proto nelze zařadit do evidence uchazečů o zaměstnání a nevzniká jí právo na hmotné zabezpečení.

Zařazení uchazeče o zaměstnání do evidence představuje veřejnoprávní akt, který je provedením čl. 26 odst. 3 Listiny základních práv a svobod. Podmínkou pro zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání je samotná neexistence pracovního nebo obdobného vztahu, nikoliv toliko faktické nevykonávání činnosti v rámci tohoto vztahu. K předmětné evidenci tak dochází, pokud jsou splněny zákonem stanovené formální podmínky, a orgán tuto evidenci provádějící proto není povinen zkoumat, zda v konkrétním případě skutečná činnost je či není vykonávána (č. 220/2004 Sb. NSS).

Kasační stížnost tedy není důvodná a Nejvyšší správní soud ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce ve věci neměl úspěch a žalovanému nevznikly náklady převyšující jeho běžnou úřední činnost.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. května 2006

JUDr. Marie Součková
předsedkyně senátu